

Minister Klimatu i Środowiska

DLŁ-WNO.050.64.2024.RB
3136856.12566490.11118724
Warszawa, 22-11-2024

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację Pana Posła Pawła Sałka w sprawie budowy farm wiatrowych na terenach Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych m.in. w Zielonej Górze i Szczecinie, K10INT2426, już na wstępie chciałbym zauważyć, że realizacja pilotażu budowy farm wiatrowych na terenach leśnych prowadzona jest w ramach projektu Lasów Państwowych „Las Energii” i jest prowadzona już od 2021 r. oraz była poprzedzona analizami prowadzonymi w latach 2017-2020 r. Tym samym za pomysł budowy farm wiatrowych w polskich lasach – na gruntach Skarbu Państwa w zarządzie PGL Lasy Państwowe – odpowiedzialne jest kierownictwo Lasów Państwowych powołane w okresie rządów Prawa i Sprawiedliwości oraz Solidarnej Polski (obecnie Suwerenna Polska).

Działania rozwojowe, w ramach których Lasy Państwowe podejmują tematykę przeciwdziałania zmianom klimatu oraz transformacji energetycznej, w tym pilotaż budowy farm wiatrowych na terenach leśnych, są wdrażane na mocy decyzji Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych, wskazującej na art. 33 ust. 1 w zw. ust. 3 pkt 3 ustawy o lasach (Dz.U. 2024 poz. 530). Działania Lasów Państwowych w zakresie transformacji energetycznej stanowią element strategii klimatycznej Lasów Państwowych, realizowanej w ramach programu „Lasy dla Klimatu”. Projekt „Las Energii” w ramach ww. programu został włączony do portfela projektów strategicznych uchwałą Rady Monitorowania Portfela Projektów Strategicznych nr 9/2023 z dnia 5 grudnia 2023 r. Nie może budzić wątpliwości, że rozwój czystej energii z odnawialnych źródeł energii jest priorytetem rządu, wzmacniając bezpieczeństwo energetyczne Polek i Polaków, a zatem stanowi zabezpieczenie bezpieczeństwa publicznego. Jest przy tym jasne, że musi się odbywać w granicach i na podstawie obowiązującego prawa.

Na gruncie obowiązującego prawa przedsięwzięcia inwestycyjne w postaci elektrowni wiatrowych na terenie lasów – podobnie jak elektrowni węglowych, gazowych, fotowoltaicznych, atomowych itd. – nie mieszczą się w zakresie ustawowo określonej działalności PGL Lasy Państwowe. Zgodnie z art. 4 ust. 1 i 3 ustawy o lasach, lasami stanowiącymi własność Skarbu Państwa zarządza Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe. W ramach sprawowanego zarządu Lasy Państwowe prowadzą gospodarkę leśną, gospodarują gruntami i innymi nieruchomościami oraz ruchomościami związanymi z

gospodarką leśną, a także prowadzą ewidencję majątku Skarbu Państwa oraz ustalają jego wartość. Gospodarkę leśną art. 6 ust. 1 pkt 1 ww. ustawa definiuje jako „działalność leśną w zakresie urządzania, ochrony i zagospodarowania lasu, utrzymania i powiększania zasobów i upraw leśnych, gospodarowania zwierzyną, pozyskiwania – z wyjątkiem skupu – drewna, żywicy, choinek, karpiny, kory, igliwia, zwierzyny oraz płodów runa leśnego, a także sprzedaż tych produktów oraz realizację pozaprodukcyjnych funkcji lasu”. Zgodnie z art. 8 ww. ustawy gospodarkę leśną prowadzi się według następujących zasad: 1) powszechnej ochrony lasów; 2) trwałości utrzymania lasów; 3) ciągłości i zrównoważonego wykorzystania wszystkich funkcji lasów; 4) powiększania zasobów leśnych – tym samym budowa elektrowni wiatrowych i infrastruktury towarzyszącej, z istoty prowadząca do likwidacji fragmentu lasów i zmniejszenia zasobów leśnych – nie mieści się w tych zasadach. Tym samym uczestnictwo w budowie elektrowni wiatrowych nie mieści się w zakresie pojęcia gospodarki leśnej, a tym czasem to do jej prowadzenia powierzono PGL Lasy Państwowe zarząd lasami stanowiącymi własność Skarbu Państwa i to w związku z gospodarką leśną – a nie np. energetyczną – PGL Lasy Państwowe gospodarują gruntami i innymi nieruchomościami oraz ruchomościami. Tym samym, rekapitulując, o ile istnieją podstawy do prowadzenia prac koncepcyjnych i analitycznych dotyczących realizacji zamierzeń energetycznych na terenach w zarządzie PGL Lasy Państwowe, to ich realizacja stanowiłaby obecnie wykroczenie poza ustawowo wyznaczony zakres działania PGL Lasy Państwowe. Skoro zaś zarząd lasami stanowiącymi własność Skarbu Państwa powierzył ustawodawca PGL Lasy Państwowe, to bezpodstawne byłoby przekazanie tego zarządu przez to gospodarstwo dla innego podmiotu (np. spółki) celem realizacji inwestycji w energetykę wiatrową.

Co więcej, zwrócić należy uwagę na art. 39 zdanie pierwsze ustawy o lasach, zgodnie z którym lasy pozostające w zarządzie Lasów Państwowych, mogą być za zgodą dyrektora regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych wydzierżawione przez nadleśniczego, ale – co należy podkreślić za treścią przepisu – „z zachowaniem celów i zadań gospodarki leśnej określonych w planie urządzenia lasu”. Inwestycje w energetykę wiatrową, jak wspomniano, nie stanowią gospodarki leśnej, zatem tym bardziej nie mogą wpisywać się w jej cele czy zadania. Jednocześnie plan urządzenia lasu nie przewiduje w kategorii celów czy zadań gospodarki leśnej wyłączenia gruntów z tej gospodarki celem realizacji inwestycji w elektrownię wiatrową. W rezultacie wydzierżawianie gruntów pod inwestycję w postaci elektrowni wiatrowej nie może być uznane za znajdujące obecnie podstawę w art. 39 ustawy o lasach. Z tego też względu zawarte w tym przedmiocie umowy dzierżawy są przedmiotem analizy Ministerstwa Klimatu i Środowiska.

Z uwagi na powyższe jasne jest, że wzbudzanie obaw społecznych przed zmianą charakteru lasów państwowych i zabudową terenów leśnych elektrowniami wiatrowymi przez PGL Lasy Państwowe jest bezpodstawne prawnie i nieuzasadnione, gdyż nie jest to możliwe na gruncie obowiązującego prawa. Prowadzenie tego rodzaju inwestycji na terenach w zarządzie PGL Lasy Państwowe wymagałoby bowiem zmian ustawowych, a zatem potwierdzenia tego wolą Parlamentu oraz podpisem Prezydenta RP pod ustawą. Obecnie Ministerstwo Klimatu i Środowiska nie pracuje nad takimi zmianami normatywnymi. Zmiany takie poprzedzone musiałyby być przekonaniem społeczeństwa do potrzeby i zasadności inwestycji energetycznych w lasach. Dotychczasowe doświadczenia wskazują, że

społeczeństwo upatruje w Lasach Państwowych przestrzeni odpoczynku i wytchnienia, w tym od cywilizacji, czego wyrazem jest m.in. krytyczna ocena społeczna nadmiernego pozyskania drewna (tzw. wycinek) w lasach czy prowadzenia rozbudowanych inwestycji drogowych w lasach. Dopuszczenie inwestycji energetycznych w lasach musiałoby być poprzedzone zatem rozwianiem obaw społecznych, że doprowadzą one do utraty tych walorów leśnych. Nie można też tracić z pola widzenia aspektów związanych z powiązaniem elektrowni wiatrowej z systemem energetycznym, co również może wiązać się z potrzebą cięć drzew czy tworzeniem lub rozbudową dróg serwisowych. Niewątpliwie potrzeby społeczno-gospodarcze i walory odnawialnych źródeł energii, w szczególności w kontekście wyzwań klimatycznych, mogą w przyszłości zrodzić taką zmianę zapatrywania społecznego, która zaowocuje zmianami prawnymi odpowiadającymi tej woli społecznej, na co realizowane prace koncepcyjne mogą przygotować PGL Lasy Państwowe. Potrzebne też są analizy dotyczące wpływu budowy elektrowni wiatrowych na przyrodę w polskich lasach (np. w odniesieniu do nietoperzy). Odnotować przy tym należy, że jakkolwiek zagraniczne badania będące w posiadaniu PGL Lasów Państwowych wskazują na niewielką intensywność oddziaływania elektrowni wiatrowych na ptaki czy hałas, to kwestie te musiałyby być zweryfikowane na gruncie rodzimym przez niezależne podmioty finansowane przez podmiot niezainteresowany określonym wynikiem badań.

1. Technologia budowy wiatraków jest powszechnie znana i stosowana na całym świecie, wobec tego jakie są założenia tego, jak Pan to określił pilotażowego projektu budowy farm wiatrowych na terenach leśnych?

Na terenie Polski obecnie zasadniczo nie buduje się farm wiatrowych na terenach leśnych (wyjątek k. Bełchatowa), stąd uruchomione działanie w ramach projektu rozwojowego Lasów Państwowych „Las Energii” jest działaniem pilotażowym. Założenia pilotażu opierają się na przeprowadzeniu analizy opcji inwestycji z doświadczonym inwestorem, celem pozyskania wiedzy i kompetencji przez Lasy Państwowe w zakresie projektowania, budowy i eksploatacji elektrowni wiatrowych, czyli pozyskania know-how w powyższym zakresie. Tym samym PGL Lasy Państwowe mogą tą drogą nabrać doświadczenia, na którego brak zwraca uwagę Pan Poseł w swojej interpelacji.

Lasy Państwowe w ramach pilotażu lokują się jako partner inwestycji. Na inwestora PGL Lasy Państwowe wybrały Spółkę z o.o. Eurowind Energy (spółka zależna EUROWIND Energy A/S z Danii). Współpraca ma polegać na dzierżawie gruntów leśnych pod elektrownie wiatrowe, a stronami umowy mają być nadleśnictwa oraz firma Eurowind Energy. Powtórzyć jednak należy, że aby dopuszczalna była budowa elektrowni wiatrowej na terenie PGL Lasy Państwowe – która wiąże się przy tym z wyłączeniem gruntu z produkcji leśnej – także w ramach dzierżawy, konieczna jest zmiana ustawy. Realizacja takich umów dzierżawy bez zmiany ustawowej zakresu działania PGL Lasy Państwowe stanowiłaby wykroczenie poza zakres działania tej jednostki.

Powtórzyć też należy, że wydzierżawianie gruntów pod inwestycję w postaci elektrowni wiatrowej nie może być uznane obecnie za znajdujące podstawę w art. 39 zdanie pierwsze ustawy o lasach.

Dokonany w przeszłości wybór ww. Spółki jest aktualnie przedmiotem analizy Ministerstwa Klimatu i Środowiska. Przedmiotem wątpliwości jest tryb wyboru ww. Spółki i możliwość ubiegania się o status partnera Lasów Państwowych we wskazanym obszarze innych podmiotów. Podkreślić należy, że w przypadku dopuszczenia ustawowego PGL Lasy Państwowe do prowadzenia inwestycji energetycznych w postaci budowy elektrowni w lasach Skarbu Państwa, zasady wyboru partnerów do realizacji tych przedsięwzięć, w tym do dzierżawienia gruntów, muszą być jawne, transparentne i konkurencyjne, a kryteria wyboru – jasne i merytorycznie uzasadnione. Podobne warunki musi w ocenie Ministra Klimatu i Środowiska spełniać dopuszczanie innych podmiotów do programów pilotażowych.

2. Jakie parametry, rozwiązania będą testowane podczas tego pilotażu? Na jakie pytania ma ten pilotaż odpowiedzieć?

Dotychczas w Polsce zasadniczo nie zostały wybudowane farmy wiatrowe na terenach leśnych, ale w innych krajach europejskich, np. Szwecja, Finlandia, Dania, Niemcy, takie inwestycje nie stanowią rzadkości. Wiatraki nad lasami są sytuowane na gruntach, zarówno prywatnych, jak i państwowych. W ramach pilotażu Lasy Państwowe chcą skorzystać z doświadczeń leśników z innych krajów. W ostatnim okresie odbyła się z tym związana wizyta wyjazdowa do Niemiec, podczas której uzyskano wiedzę, że aktualnie w Bawarii funkcjonuje 100 wiatraków na terenach leśnych, zaś w najbliższych latach ich liczba ma wzrosnąć do 500 - bawarskie Lasy Państwowe mają już 10 % udział w przychodach z energetyki (dzierżawa pod turbiny wiatrowe, sprzedaż energii) i w najbliższych latach planują zwiększyć udział do 20 %.

Podczas pilotażu PGL Lasy Państwowe planują zbadać wszechstronnie wpływ budowy/funkcjonowania wiatraków zarówno na środowisko leśne, jak również na gospodarkę leśną. Z uwagi na brak, jak wspomniano, jakichkolwiek badań naukowych prowadzonych w Polsce w obszarze wpływu budowy farm wiatrowych, w szczególności na populację ptaków i nietoperzy w lasach nizinnych Polski, Lasy Państwowe zleciły, poza projektem, szczegółowe badania w tym zakresie. Wyniki mają pozwolić na podejmowanie racjonalnych decyzji administracji środowiskowej opartych na badaniach naukowych wykonanych w warunkach krajowych. Dzięki pracy badawczej powstanie katalog rozwiązań organizacyjnych, technologicznych i administracyjnych dla zminimalizowania lub całkowitego uniknięcia relacji konfliktowych najbardziej wrażliwych gatunków. W tym miejscu deklaruje, że wyniki tych badań zostaną przedstawione do zaopiniowania Państwowej Radzie Ochrony Przyrody, co zapewni obiektywność i bezstronność ich oceny.

Lasy Państwowe analizują możliwości dywersyfikacji źródeł przychodów. Obecnie podmiot ten przeszło 90% przychodów uzyskuje ze sprzedaży surowca drzewnego.

3. Na jakiej podstawie prawnej będzie realizowana budowa tych farm wiatrowych na terenach leśnych, czy grunty te będą wyłączone z produkcji leśnej, jeżeli tak to na jakiej podstawie prawnej?

Jak wyżej wspomniano, aby PGL Lasy Państwowe – w tym jednostki Przedsiębiorstwa jak nadleśnictwa – mogły zaangażować się samodzielnie czy przez partnera (dzierżawcę) w

budowę elektrowni wiatrowych na terenach powierzonych w zarząd PGL Lasy Państwowe, niezbędna byłaby zmiana przepisów prawa dotycząca zmiany pojęcia „gospodarki leśnej” lub przypisująca dodatkowe zadania dla PGL Lasy Państwowe związane z działalnością energetyczną. Aby Lasy Państwowe mogły prowadzić dzierżawę gruntów w tym celu również konieczne byłaby zmiana przepisów. PGL Lasy Państwowe jako podmiot publiczny są bowiem obowiązane działać w granicach i na podstawie prawa.

Nawet jednak wówczas na przeznaczenie gruntu leśnego na cel nieleśny w postaci budowy elektrowni wiatrowej i infrastruktury z nią związanej (np. dróg, sieci energetycznej) niezbędna byłaby zgoda ministra właściwego do spraw środowiska. Zgodnie bowiem z art. 7 ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o *ochronie gruntów rolnych i leśnych* (Dz.U. z 2024 r. poz. 82) przeznaczenia gruntów leśnych na cele nierolnicze i nieleśne dokonuje się w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, sporządzonym w trybie określonym w przepisach o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Z przywołanej ustawy o *ochronie gruntów rolnych i leśnych* wynika, że przeznaczenie na cele nierolnicze i nieleśne gruntów leśnych stanowiących własność Skarbu Państwa wymaga uzyskania wcześniejszej zgody ministra właściwego do spraw środowiska, po uzyskaniu opinii Marszałka Województwa. Wedle informacji przekazanych przez PGL Lasy Państwowe, w najbardziej zaawansowanym przypadku, Gminy Sława – do Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Zielonej Górze w dniu 19 sierpnia 2024 r. wpłynęła prośba Gminy Sława o wydanie opinii, zgodnie z procedurą wskazaną w ustawie, do dołączenia do wniosku o wydanie zgody na zmianę przeznaczenia gruntów. RDLP w Zielonej Górze wydało opinię w dniu 27 września 2024 r. Wydanie opinii jest elementem procedury związanej z wyłączeniem gruntu z produkcji leśnej, realizowanej zgodnie z art. 7 ustawy z dnia 3 lutego 1995 roku o *ochronie gruntów rolnych i leśnych*, której celem jest zmiana przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne. Zmiany te dokonywane są w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, sporządzonym w trybie określonym w przepisach o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, zaś inicjatorem tych zmian jest inwestor, czyli spółka Eurowind Energy Sp. z o.o. Przeznaczenie na cele nierolnicze i nieleśne gruntów leśnych stanowiących własność Skarbu Państwa wymaga uzyskania wcześniejszej zgody Ministra Klimatu i Środowiska, lub upoważnionej przez niego osoby, po uzyskaniu opinii Marszałka Województwa. W przypadku złożenia wniosku do Ministra Klimatu i Środowiska, będzie on podlegał gruntownej analizie zgodnie z przepisami ww. ustawy oraz Kodeksu postępowania administracyjnego.

4. Proszę dokładnie podać parametry tych farm wiatrowych, tj. wysokość, średnice rotora, moc, ilość turbin na każdej z farm itp.?

PGL Lasy Państwowe jako przewidywane parametry farm wiatrowych wskazują:

- wysokość – 250 m (najwyższy punkt omiatania),
- średnica rotora – 166- 172 m,
- moc – 6-8 MW,
- najniższy punkt omiatania śmigła – ok. 70-80 m,
- maksymalna liczba turbin na farmie – 10 sztuk,
- powierzchnia placu serwisowego – ok. 2800 m².

Jak wspomniano, dopuszczenie tak znaczących obiektów – będących przy tym dominantami przestrzennymi – na terenie Lasów Państwowych wymagać będzie uprzedniego sprawdzenia pod kątem ocen społecznych i skutków przyrodniczych (środowiskowych). Przy tym zastosowanie musi znaleźć zasada przezroczności, a zatem wątpliwości powinny być rozstrzygane na rzecz nie prowadzenia inwestycji, jeżeli nie wykluczono możliwości jej nadmiernego oddziaływania na środowisko.

5. Proszę podać dokładne lokalizacje, każdej z farm, tj.: RDLP, nadleśnictwo, leśnictwo, oddz., poddz. i kategorie gruntu, użytku?

Aktualnie PGL Lasy Państwowe prowadzą działania pilotażowe w trzech lokalizacjach (w początkowej fazie współpracy potencjalnych lokalizacji było pięć, jednakże z uwagi na różne uwarunkowania zaistniała potrzeba rezygnacji z niektórych). Na chwilę obecną wyznaczone lokalizacje to tereny:

- RDLP Szczecin, Nadleśnictwo Skwierzyna, leśnictwa Pniewo i Jeleniec (rodzaj użytku - Ls);
- RDLP Zielona Góra, Nadleśnictwo Nowa Sól, leśnictwa Przyborów i Stany, (rodzaj użytku - Ls) oraz Nadleśnictwo Stawa Śląska, leśnictwa Dąbrówno i Strzeszków, (rodzaj użytku – Ls, 1 działka stanowi zrąb) – lokalizacja obejmuje granicę dwóch nadleśnictw;
- RDLP Zielona Góra, Nadleśnictwo Krzystkowice, leśnictwa Tuchola, Mokrzyce, Krzywianiec (rodzaj użytku – Ls).

Wskazane lokalizacje, wybrane przez PGL Lasy Państwowe na cele pilotażu, nie były przedmiotem ustaleń z aktualnym kierownictwem Ministerstwa Klimatu i Środowiska.

Wyznaczono więcej lokalizacji turbin wiatrowych (ok. 20-24 na jedną farmę) niż PGL Lasy Państwowe planują budowę (maksymalnie 10). Jak wspomniano, budowa taka wymagałaby zmian ustawowych.

6. Czy LP podjęły już działania związane z przygotowaniem raportu oddziaływania na środowisko? 7. Czy może wystąpiły z wnioskiem o wydanie decyzji środowiskowej?

Jak wspomniano, Lasy Państwowe w ramach pilotażu są partnerem inwestycji. Wszystkie procedury środowiskowe, planistyczne oraz koszty związane z przeprowadzaniem tych działań są po stronie inwestora. Całą procedurę inwestycyjną przeprowadza inwestor. W przypadku postępowania w sprawie wydania decyzji środowiskowej przepisy wymagają zapewnienia udziału społeczeństwa.

8. Proszę o przedstawienie analizy odległościowej każdej z projektowanych farm (lub miejsc rozważanych do ich lokalizacji), względem obszarów chronionych i terenów zabudowanych i porównanie tych odległości z przepisami prawa o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych? Czy po tej analizie będzie możliwość budowy wiatraków w zaplanowanych miejscach?

Wszystkie wybrane lokalizacje są zgodne z obowiązującym prawem pod względem wymaganych odległości od zabudowań mieszkalnych, jak i ograniczeń nakładanych przez formy ochrony przyrody. Lokalizacje zostały ustalone z uwzględnieniem zasady 10 h.

Do niniejszej odpowiedzi dołączone zostają mapy ze wstępnymi analizami urbanistycznymi z naniesionymi przez PGL Lasy Państwowe proponowanymi lokalizacjami turbin. Jak wskazuje PGL Lasy Państwowe, w przypadku lokalizacji w Skwierzynie i Krzystkowicach z uwagi na wczesny etap prac planistycznych – przed projektem mpzp – lokalizacja turbin może ulec zmianie podczas opiniowania. Nie ulega wątpliwości Ministerstwa Klimatu i Środowiska, że społeczeństwo musi mieć wiedzę o planowanych inwestycjach i móc się co do nich wypowiedzieć.

9. Proszę wskazać partnerów merytorycznych, z którymi współpracują LP przy tym programie? Proszę dokładnie opisać na czym ta współpraca polega?

Jak wspomniano, współpraca merytoryczna w ramach pilotażu jest oparta o partnerstwo z inwestorem firmą Eurowind Energy Sp. z o. o. Współpraca polega na dzierżawie gruntów leśnych pod elektrownie wiatrowe, poprzedzona została podpisaniem listu intencyjnego między Spółką a Dyrektorem Generalnym Lasów Państwowych. Stronami umowy są nadleśnictwa oraz spółka Eurowind Energy. Powtórzyć jednak należy, że realizacja tych umów dzierżawy – związana z inwestycjami w postaci budowy elektrowni wiatrowych i infrastruktury towarzyszącej w lasach stanowiących własność Skarbu Państwa – wymagałaby zmiany ustawowego zakresu działania PGL Lasy Państwowe, gdyż nie mieści się w zakresie wynikającym z obowiązujących przepisów, jak również dzierżawa w tym celu nie znajduje oparcia w art. 39 ust. 1 ustawy o lasach. Wskazane umowy są przedmiotem analizy Ministerstwa Klimatu i Środowiska.

Współpraca merytoryczna w ramach pilotażu obejmuje również spotkania z innymi podmiotami budującymi farmy wiatrowe na terenach leśnych za granicą, jak również z przedstawicielami zarządców lasów z innych krajów, np. Niemiec i Finlandii.

Wedle wiedzy Ministerstwa Klimatu i Środowiska, PGL Lasy Państwowe inicjowały również spotkania z organizacjami pozarządowymi wspierającymi energetykę wiatrową, tj. Polskie Stowarzyszenie Energetyki Wiatrowej, ClientEarth Prawnicy dla Ziemi, Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków, Stowarzyszenia Wspierania Inwestycji Przyjaznych Pta.com. Dodatkowo, poza projektem pilotażowym, Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu prowadzi temat badawczy dotyczący wpływu budowy farm wiatrowych na populacje ptaków i nietoperzy w lasach nizinnych Polski.

10. Jak ci partnerzy merytoryczni zostali wyłonieni, np. czy w trybie przetargowym?

Współpraca z firmą Eurowind Energy Sp. z o.o. została zainicjowana w roku 2021. Zapytanie o możliwość współpracy i złożenie oferty współpracy od Eurowind została złożona PGL Lasy Państwowe w dniu 1 października 2020 r. (datowane na 28 września 2020 r.).

W dniu 16 października 2020 r. odbyło się spotkanie w trybie on-line, podczas którego Eurowind zaprezentowała swoją ofertę zakresu i możliwej formy współpracy.

W wyniku rozmów PGL Lasy Państwowe zdecydowały się na podpisanie Umowy o zachowaniu poufności, co nastąpiło w dniu 3 listopada 2020 r. Ministerstwo Klimatu i Środowiska podkreśla, że umowa nie może wyłączać dostępności informacji publicznej.

W dniu 9 grudnia 2020 r. Eurowind przesłało ofertę współpracy, dotyczącą dzierżawy gruntów pod elektrownie wiatrowe w 6 lokalizacjach z propozycją czynszu dzierżawnego. Prezentacja PGL Lasy Państwowe nastąpiła na spotkaniu w dniu 10 grudnia 2020 r. Jak wskazują Lasy Państwowe, „w ramach kontaktów roboczych rozpoznano możliwe formy współpracy oraz aspekty ekonomiczne dotyczące inwestycji „wiatrowych””.

W dniu 11 stycznia 2021 r. Eurowind przesłała kolejną propozycję współpracy, rozszerzoną o możliwość powołania spółki celowej, w której każda ze stron by miała po 50 % udziału.

Lasy Państwowe informowały Pana Edwarda Siarkę, ówczesnego Sekretarza Stanu oraz Pełnomocnika Rządu ds. Leśnictwa i Łowiectwa w Ministerstwie Klimatu i Środowiska o możliwościach nawiązania współpracy w obszarze rozwoju elektrowni wiatrowych na terenach należących do Lasów Państwowych (pismo DGLP znak ER.011.5.1.2021 z dn. 03 lutego 2021 r.), polegającej na budowie 5 farm wiatrowych, każda o mocy ok. 50 MW. Jedną elektrownię miał stanowić zespół 8 do 10 wiatraków. Zaangażowanie finansowe, jak również uzyskanie wszelkich zgód i pozwoleń miało być po stronie inwestora – spółki Eurowind Energy.

Ówczesny Minister Klimatu i Środowiska – Pan Edward Siarka – wyraził zgodę na podjęcie działań mających na celu wypracowanie szczegółów przedmiotowej inwestycji (pismo z dnia 12 lutego 2021 r., DLŁ-NL.8136.7.2021.KB(MS)). W treści zgody wskazano na potrzebę opracowania całościowej koncepcji współdziałania, a w szczególności określenia formy organizacyjno-prawnej, przedstawienia studium wykonalności i oszacowania kosztów. Zaproponowano rozważenie podjęcia kompleksowych działań zmierzających do opracowania strategii w przedmiotowej sprawie, a także zaproponowano zaangażowanie finansowe Lasów Państwowych w produkcję energii elektrycznej z wykorzystaniem OZE.

Nawiązanie współpracy zainicjowane było zawarciem listu intencyjnego oraz opracowaniem wzoru umowy dzierżawy z przyjęciem zasady czynszu dzierżawnego.

W dniu 15 lutego 2021 r. odbyło się spotkanie w Dyrekcji Generalnej LP na temat zaangażowania się Lasów Państwowych w przedsięwzięcia związane z produkcją prądu pochodzącej z elektrowni wiatrowych na terenach zarządzanych przez LP. Ofertę firmy Eurowind omówił ówczesny Zastępca Dyrektora Generalnego ds. Ekonomicznych Pan Krzysztof Janeczko. Propozycję działań zmierzających do realizacji tego przedsięwzięcia przedstawił Naczelnik Wydziału Koordynacji Projektów Rozwojowych Pan Mariusz Błasiak. Wskazane osoby podpisały się pod rekomendacją przeprowadzenia pilotażu w zakresie budowy elektrowni wiatrowych z przedsiębiorstwem Eurowind, jak też za wykonaniem analiz i zebraniem potrzebnych ku temu informacji oraz zaangażowaniem eksperta zewnętrznego.

Propozycje Eurowind zostały poddane ocenie eksperckiej przez Instytut Debaty Ekspertkiej i Analiz – Quant Tank Sp. z o.o. Sporządzona na zlecenie PGL Lasy Państwowe ocena wskazała na zasadność wyboru obliczenia czynszu dzierżawnego i wskazała rekomendacje dotyczące możliwości jego podwyższenia.

Ww. rekomendacje i zabezpieczenia uwzględniono w kolejnej propozycji umowy przekazanej do Eurowind Energy w dniu 19 maja 2021 r.

List intencyjny w sprawie współpracy przy budowie farm wiatrowych na terenach objętych zarządem Lasów Państwowych podpisali w dniu 21 lipca 2021 r.:

- 1) w imieniu PGL Lasy Państwowe Pan Józef Kubica;
- 2) w imieniu Spółki Eurowind Energy Pani Małgorzata Szambelańczyk, Pan Piotr Ostrowski, Pan Jens Rasmussen, Pan Uffe Bak-Aagaard.

Pismem z dnia 21 grudnia 2021 r. Dyrektor Generalny Lasów Państwowych skierował do nadleśniczych Nadleśnictw: Skwierzyna, Lubsko, Sława Śląska, Nowa Sól, Krzystkowice, Przasnysz – pismo, w związku z uruchomieniem projektu „Las Energii”, o wskazaniu tych nadleśnictw jako uczestniczących w zadaniu, którego celem jest wybudowanie pilotażowych elektrowni wiatrowych na terenach leśnych. Wskazano w nim, że możliwość rozpoczęcia prac jest związana z dysponowaniem gruntem, co wymaga podpisania umowy dzierżawy między nadleśnictwem a Spółką Eurowind. Dyrektor Generalny LP zwrócił się do nadleśniczych wskazując, że produkcja energii elektrycznej ze źródeł OZE może dla PGL Lasy Państwowe stanowić znaczące źródło przychodów i ich dywersyfikacji.

Zgodę dla Nadleśniczego Nadleśnictwa Skwierzyny Jana Piecka na zawarcie umowy dzierżawy na podstawie art. 39 ustawy o lasach, uwzględniając wniosek nadleśniczego z dnia 29 grudnia 2021 r. (ZG.2217.1.14.2021) wyraził Regionalny Dyrektor Lasów Państwowych w Szczecinie pismem z dnia 29 grudnia 2021 r. (podpisany: Krzysztof Sielecki, Zastępca Dyrektora ds. Gospodarki Leśnej – nr ZS.2217.1.551.2021). Zgoda została zmieniona pismem RDLP w Szczecinie z dnia 27 kwietnia 2023 r. (ZS.2217.1.551.2021).

Umowy dzierżawy zostały zawarte między Spółką a Nadleśnictwem Krzystkowice (reprezentowanym przez Pana Andrzeja Staniszewskiego) w dniu 15 grudnia 2021 r. (aneks w dniu 16 maja 2023 r.), Nadleśnictwem Lubsko (reprezentowanym przez Leszka Banacha) w dniu 21 stycznia 2022 r. (rozwiązana 28 czerwca 2024 r.), Nadleśnictwem Nowa Sól (reprezentowanym przez Pana Artura Tararuję) w dniu 15 grudnia 2021 r. (aneks z dnia 11 maja 2023 r.), Nadleśnictwem Przasnysz (reprezentowanym przez Panią Danutę Szydlik) w dniu 15 grudnia 2021 r. (aneks z dnia 1 czerwca 2023 r., rozwiązanie umowy w dniu 28 czerwca 2024 r.), Nadleśnictwem Skwierzyna (reprezentowanym przez Jana Piecyka) w dniu 26 stycznia 2022 r. w Poznaniu (aneksy z dnia 4 lutego 2022 r. i 28 kwietnia 2023 r., grunt przekazany w dniu 3 lutego 2022 r.).

Pismem z dnia 25 kwietnia 2023 r. Spółka Eurowind poinformowała o wskazaniu dwóch lokalizacji pilotażowych do realizacji przedsięwzięcia i kontynuacji prac na projektach: Sława i Skwierzyna, a rezerwowo: Krzystkowice. Informacja o tym została przekazana przez Dyрекcję Generalną LP do RDLP w Zielonej Górze w piśmie z dnia 28 kwietnia 2023 r. (MW.011.16.1.2023).

Aneksy do umowy dzierżawy zostały przekazane do Nadleśniczych ww. trzech nadleśnictw przez RDLP w Zielonej Górze pismem z dnia 8 maja 2023 r.

W dniu 17 sierpnia 2023 r. odbyło się w siedzibie Nadleśnictwa Sława Śląska spotkanie, w tym z przedstawicielami Spółki, związane z realizacją programu „Las Energii”.

W dniu 10 czerwca 2024 r. Spółka Eurowind Energy skierowała do Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych Witolda Kossa pismo związane z realizacją projektu i planowanymi działaniami, jak też prośbą o spotkanie i dalszą współpracę.

Sprawa wyboru Spółki Eurowind Energy przez ówczesne kierownictwo PGL Lasy Państwowe, przy poparciu Pana Edwarda Siarkę, ówczesnego Sekretarza Stanu oraz Pełnomocnika Rządu ds. Leśnictwa i Łowiectwa, jest przedmiotem obecnie uwagi Ministerstwa Klimatu i Środowiska. W ocenie obecnego kierownictwa Ministerstwa Klimatu i Środowiska zasady wyboru partnerów do realizacji takich przedsięwzięć muszą być jawne, transparentne i konkurencyjne, a kryteria wyboru – jasne i merytorycznie uzasadnione. Podobne warunki musi w ocenie Ministra Klimatu i Środowiska spełniać dopuszczanie innych podmiotów do programów pilotażowych. W związku z tym sposób wyboru spółki Eurowind Energy budzi uzasadnione wątpliwości i będzie przedmiotem dalszej weryfikacji.

Jednocześnie informuję, że Lasy Państwowe poszukiwały źródła informacji odnośnie wpływu farm wiatrowych na populacje ptaków i nietoperzy w lasach nizinnych Polski, w tym w środowiskach naukowych. W 2023 r. Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu bazując na swoim doświadczeniu oraz wykwalifikowanej kadrze przedłożył propozycję tematu badawczego. W 2024 r. Komisja ds. Usług Badawczych w Dyrekcji Generalnej Dyrekcji Lasów Państwowych zatwierdziła temat do realizacji.

11. Czy ta współpraca jest odpłatna?

Zgodnie z informacjami PGL Lasy Państwowe, z racji umów dzierżawy nadleśnictwa, które zawarły umowy z firmą Eurowind Energy Sp. z o.o. mają uzyskiwać korzyści majątkowe. Umowy sporządzono w oparciu o czynsz dzierżawny na okres 30 lat. Jak wspomniano, umowy te są przedmiotem analizy Ministerstwa Klimatu i Środowiska – budzi bowiem wątpliwości dopuszczalność ich zawarcia w świetle art. 39 zdanie pierwsze ustawy o lasach – a realizacja inwestycji na ich podstawie wymaga uprzednich zmian ustawowych. Umowa na usługę badawczą z Uniwersytetem Przyrodniczym w Poznaniu ma charakter odpłatny.

12. Kto będzie inwestorem (DGLP, RDLP, nadleśnictwo)?

Jak już wcześniej wspominałem, Lasy Państwowe w ramach pilotażu lokują się nie jako inwestor, a partner. Inwestorem ma być firma Eurowind Energy Sp. z o. o. (spółka zależna EUROWIND Energy A/S z Danii). Współpraca ze strony PGL Lasy Państwowe podlega jednak na dzierżawie gruntów leśnych pod elektrownie wiatrowe, a ta budzi wątpliwości co dopuszczalności w świetle art. 39 zdanie pierwsze ustawy o lasach. Stronami umowy są nadleśnictwa oraz firma Eurowind Energy.

13. Czy przy obecnie obowiązujących przepisach LP mogą być inwestorem takich inwestycji?

Powtórzyć należy, że prowadzenie działalności związanej z budową elektrowni – w tym wiatrowych – nie mieści się w zakresie działalności PGL Lasy Państwowe. Dyrektor Generalny może w tym zakresie prowadzić działania analityczne i koncepcyjne (związane np. z potencjalnym rozszerzeniem pojęć gospodarki leśnej czy leśnictwa), ale nie związane z realizacją. Tym samym na gruncie obowiązującego prawa nie mogą być inwestorem, jak też zawierać umów dotyczących powierzonego im mienia Skarbu Państwa, wykraczających

poza ich zakres działania. Ponadto wydzierżawienie lasu pod inwestycję związaną z elektrownią wiatrową nie jest dopuszczalne na gruncie obecnego brzmienia art. 39 zdanie pierwsze ustawy o lasach.

14. Proszę podać całkowity koszt programu pilotażowego z rozbiciem na jego części składowe.

15. Z jakich środków planuje się przeprowadzić te działania?

Wszystkie koszty związane z przeprowadzeniem działań pilotażowych, jak również procedury planistyczne oraz środowiskowe są zgodnie z informacjami PGL Lasy Państwowe po stronie inwestora. Lasy Państwowe twierdzą, że nie ponoszą kosztów, a mają czerpać korzyści finansowe z umów z dzierżawy. Ze strony Lasów Państwowych inwestor otrzymuje wsparcie w postaci uczestniczenia w rozmowach z przedstawicielami gmin, organów decyzyjnych oraz lokalnych społeczności na konsultacjach społecznych wynikających z procedur.

Zgodnie z informacjami PGL Lasy Państwowe, koszty ponoszone przez Lasy Państwowe w ramach realizowanego projektu wynikają z kosztów pracowników (np. na delegacje, koszty narad, spotkań i konferencji – krajowych i międzynarodowych).

16. Proszę przedstawić analizę rachunku ekonomicznego całości projektu.

Wedle PGL Lasy Państwowe wynegocjowane stawki czynszu dzierżawnego w ramach zawartych umów z nadleśnictwami są wyższe od obecnie obserwowanych na rynku podobnych inwestycji, zarówno w Polsce, jak i poza granicami (Niemcy, Finlandia, Szwecja). W ramach wynegocjowanej umowy przewidziano procent udziału w całkowitych przychodach oraz zabezpieczenia związane z realizacją umowy. Pozostała część analizy ekonomicznej jest po stronie inwestora. Realizacja inwestycji będzie jednak dopiero możliwa w przypadku ustawowego dopuszczenia działania w tym zakresie PGL Lasy Państwowe, w tym wydzierżawiania gruntów w tym celu, oraz uzyskaniu wymaganych decyzji.

17. Czy zasadne jest podejmowanie takich działań skoro na terenie kraju znajduje się wiele terenów zdegradowanych, które mogłyby podlegać rekultywacji w tym właśnie kierunku, a za założenia tereny leśne pełnią inne funkcje?

Podstawową rolą Lasów Państwowych jest zachowanie trwałości ekosystemów leśnych w Polsce. Wyzwania klimatyczne oraz związane z bezpieczeństwem energetycznym uzasadniają prowadzenie prac koncepcyjno-analitycznych związanych z rozwojem energetyki, w tym co do udziału PGL Lasy Państwowe w tym procesie. Jak wyjaśniono, ich wdrożenie w postaci inwestycji na terenach leśnych będzie wymagało zmian ustawowych, poprzedzonych etapem uzgodnień i opinii, oraz związaną z tym debatą społeczną. Tym samym o zasadności takich działań wypowie się prawodawca – Parlament oraz Prezydent RP – jeśli zdecyduje się na zmiany ustawowe dopuszczające budowę elektrowni wiatrowych na terenach lasów we własności Skarbu Państwa.

18. Czy przystąpienie LP do realizacji tego programu nie jest czasem tylko realizacją nie do końca trafionych w układzie LP ambicji części kierownictwa LP?

Projekt „Las Energii” został uruchomiony w 2021 r. Decyzją Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych nr 141 z dnia 28 października 2021 r. (warto odnotować, że z mocą wsteczną – od 1 stycznia 2021 r. – zob. § 5 Decyzji), kiedy kierował Lasami Państwowymi Pan Józef Kubica. Odbłyło się to za zgodą pana Edwarda Siarkę, ówczesnego Sekretarza Stanu oraz Pełnomocnika Rządu ds. Leśnictwa i Łowiectwa w Ministerstwie Klimatu i Środowiska. Zgodnie z § 2 tej Decyzji, Kierownikiem Projektu „Las Energii” został Pan Jerzy Fijas, zaś nadzór nad realizacją projektu powierzono Panu Mariuszowi Błasiakowi. Koncepcja realizacji działań wynikała z analiz, które były przeprowadzone w ramach wcześniejszego projektu rozwojowego Lasów Państwowych pn. „Odnawialne źródła energii podstawą zaopatrzenia w energię elektryczną budynków i środków transportu PGL LP”, uruchomionego do realizacji Decyzją Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych nr 52 z dnia 22 lutego 2017 r. kiedy Lasami Państwowymi kierował Pan Konrad Tomaszewski. Tym samym pytanie o to, czy przystąpienie do realizacji programu budowy elektrowni wiatrowych na terenie lasów państwowych jest realizacją nie do końca trafionych w układzie Lasów Państwowych ambicji Pana Józefa Kubicy i Pana Konrada Tomaszewskiego, Pan Poseł powinien kierować do wskazanych Panów.

Pragnę końcowo zapewnić, że ww. projekt „Las Energii” jest przedmiotem uwagi Ministra Klimatu i Środowiska, w tym w związku z Pana interpelacją. Budowa elektrowni wiatrowych w ramach projektu pn. Las energii jest również przedmiotem kontroli przeprowadzanej w Dyrekcji Generalnej Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasów Państwowych przez Najwyższą Izbę Kontroli (I/24/003).

Z wyrazami szacunku,

Z up. Ministra

Mikołaj Dorożala
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

Załączniki:

1. zał. 1 – Sława mapa wstępna analiza urbanistyczna.
2. zał. 2 – Skwierzyna mapa wstępna analiza urbanistyczna.
3. zał. 3 – Krzystkowice wstępna analiza urbanistyczna

Do wiadomości:

Departament Spraw Parlamentarnych w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów